

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 2ας Μαρτίου 2023*

«Προδικαστική παραπομπή – Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης – Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Οδηγία 2014/41/ΕΕ – Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας – Άρθρο 1, παράγραφος 1 – Έννοια του όρου “δικαστική αρχή” – Άρθρο 2, στοιχείο γ’ – Έννοια του όρου “αρχή έκδοσης” – Απόφαση εκδοθείσα από φορολογική αρχή χωρίς επικύρωση από δικαστή ή εισαγγελέα – Φορολογική αρχή η οποία έχει αναλάβει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της εισαγγελίας στο πλαίσιο ποινικής έρευνας επί φορολογικής υποθέσεως»

Στην υπόθεση C-16/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberlandesgericht Graz (εφετείο Γκρατς, Αυστρία) με απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 6 Ιανουαρίου 2022, στο πλαίσιο της διαδικασίας αναγνώρισης και εκτελέσεως ευρωπαϊκής εντολής έρευνας κατά της

MS,

παρισταμένων των:

Staatsanwaltschaft Graz,

Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Düsseldorf,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Jürimäe (εισηγήτρια), πρόεδρο τμήματος, Μ. Safjan, Ν. Piçarra, Ν. Jääskinen και Μ. Gavalec, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Richard de la Tour

γραμματέας: Α. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η MS, εκπροσωπούμενη από τον J. Herbst, Rechtsanwalt,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Posch, καθώς και από τις J. Schmoll και M.-T. Rappersberger,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller, P. Busche, M. Hellmann και D. Klebs,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την S. Grünheid και τον M. Wasmeier,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και του άρθρου 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας 2014/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (ΕΕ 2014, L 130, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο αιτήσεως για την εκτέλεση στην Αυστρία ευρωπαϊκής εντολής έρευνας την οποία εξέδωσε, σχετικά με την MS, η Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Düsseldorf (οικονομική υπηρεσία ποινικών φορολογικών υποθέσεων και φορολογικών ερευνών Ντίσελντορφ, Γερμανία) (στο εξής: υπηρεσία ποινικών φορολογικών υποθέσεων Ντίσελντορφ).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5 έως 8 της οδηγίας 2014/41 έχουν ως εξής:
  - «(5) [...] διαπιστώθηκε ότι το πλαίσιο για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων είναι υπερβολικά κατακερματισμένο και περίπλοκο. Απαιτείται συνεπώς νέα προσέγγιση.
  - (6) Βάσει του προγράμματος της Στοκχόλμης, το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 10-11 Δεκεμβρίου 2009, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε ότι θα πρέπει να δοθεί συνέχεια στη θέσπιση συνολικού συστήματος για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε υποθέσεις με διασυνοριακή διάσταση, βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δήλωσε ότι τα υπάρχοντα μέσα σε αυτόν τον τομέα συνιστούν ένα κατακερματισμένο καθεστώς και ότι απαιτείται νέα προσέγγιση, που θα βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, αλλά θα λαμβάνει επίσης υπόψη την ευελιξία του παραδοσιακού συστήματος της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε συνεπώς ένα συνεκτικό σύστημα που θα αντικαταστήσει όλα τα υπάρχοντα νομοθετήματα στον συγκεκριμένο τομέα, περιλαμβανομένης της απόφασης-πλασίου 2008/978/ΔΕΥ [του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων προς λήψη αντικειμένων,

εγγράφων και δεδομένων για χρήση σε ποινικές διαδικασίες (ΕΕ 2008, L 350, σ. 72)], το οποίο θα καλύπτει κατά το δυνατόν όλα τα είδη αποδεικτικών στοιχείων και θα ορίζει προθεσμίες εκτέλεσης, θα περιορίζει δε όσο το δυνατόν περισσότερο τους λόγους άρνησης.

(7) Η νέα αυτή προσέγγιση θα πρέπει να βασίζεται σε ένα και μοναδικό μέσο, το οποίο ονομάζεται Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας (ΕΕΕ). Η έκδοση μιας ΕΕΕ αποσκοπεί στην εκτέλεση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων ερευνητικών μέτρων στο κράτος εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος (“κράτος εκτέλεσης”) με σκοπό τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει τη λήψη αποδεικτικών στοιχείων που βρίσκονται ήδη στην κατοχή της αρχής εκτέλεσης.

(8) Η ΕΕΕ θα πρέπει να έχει οριζόντιο πεδίο εφαρμογής και επομένως θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλα τα ερευνητικά μέτρα που στοχεύουν στη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων. [...]»

4 Το άρθρο 1 της ως άνω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Η ευρωπαϊκή εντολή έρευνας και η υποχρέωση εκτέλεσής της», προβλέπει στην παράγραφο 1, πρώτο εδάφιο, τα εξής:

«Η Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας (ΕΕΕ) είναι δικαστική απόφαση την οποία εκδίδει ή επικυρώνει δικαστική αρχή κράτους μέλους (“κράτος έκδοσης”) με σκοπό την εκτέλεση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων ερευνητικών μέτρων σε άλλο κράτος μέλος (“κράτος εκτέλεσης”) για τη λήψη αποδεικτικών στοιχείων βάσει της παρούσας οδηγίας.»

5 Το άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», έχει ως εξής:

«Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

γ) “αρχή έκδοσης”:

- i) δικαστής, δικαστήριο, ανακριτής ή εισαγγελέας με αρμοδιότητα στη συγκεκριμένη υπόθεση, ή
- ii) κάθε άλλη αρμόδια αρχή ορισθείσα από το κράτος έκδοσης η οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση ενεργεί ως ανακριτική αρχή σε ποινικές διαδικασίες, αρμοδία να διατάσσει τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Επιπλέον, προτού διαβιβαστεί στην αρχή εκτέλεσης, η ΕΕΕ επικυρώνεται, αφού εξεταστεί αν τηρεί τις προϋποθέσεις της παρούσας οδηγίας για την έκδοση ΕΕΕ, ιδίως αυτές του άρθρου 6, παράγραφος 1, αυτής, από δικαστή, δικαστήριο, ανακριτή ή εισαγγελέα στο κράτος έκδοσης. Αν η ΕΕΕ έχει επικυρωθεί από δικαστική αρχή, η αρχή αυτή μπορεί επίσης να θεωρηθεί αρχή έκδοσης για τους σκοπούς της διαβίβασης της ΕΕΕ.

[...]».

6 Το άρθρο 4 της ίδιας οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Είδη διαδικασιών επιδεχομένων ΕΕΕ», ορίζει τα ακόλουθα:

«Η ΕΕΕ μπορεί να εκδοθεί στις εξής διαδικασίες:

α) ποινική διαδικασία που κινείται από δικαστική αρχή ή μπορεί να κινηθεί ενώπιόν της για ποινικό αδίκημα βάσει της νομοθεσίας του κράτους έκδοσης·

- β) διαδικασία που κινούν διοικητικές αρχές όταν η διαδικασία αφορά πράξεις που τιμωρούνται βάσει της νομοθεσίας του κράτους έκδοσης ως παραβάσεις των κανόνων δικαίου και όταν η απόφαση της διοικητικής ή δικαστικής αρχής μπορεί να οδηγήσει σε δίκη ενώπιον δικαστηρίου που έχει δικαιοδοσία σε ποινικές υποθέσεις·
- γ) διαδικασία που κινούν δικαστικές αρχές όταν η διαδικασία αφορά πράξεις που τιμωρούνται βάσει της νομοθεσίας του κράτους έκδοσης ως παραβάσεις των κανόνων δικαίου και όταν η απόφαση της διοικητικής ή δικαστικής αρχής μπορεί να οδηγήσει σε δίκη ενώπιον δικαστηρίου που έχει δικαιοδοσία σε ποινικές υποθέσεις· και
- δ) διαδικασίες των στοιχείων α), β) και γ) οι οποίες αφορούν αδικήματα ή παραβάσεις δυνάμει να στοιχειοθετήσουν την ευθύνη ή να επισύρουν την τιμωρία νομικού προσώπου στο κράτος έκδοσης.»
- 7 Το άρθρο 33 της οδηγίας 2014/41, το οποίο φέρει τον τίτλο «Κοινοποιήσεις», προβλέπει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:
- «1. Έως τις 22 Μαΐου 2017 κάθε κράτος μέλος κοινοποιεί στην [Ευρωπαϊκή] Επιτροπή τα ακόλουθα:
- α) την αρχή ή τις αρχές που, σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο, είναι αρμόδιες βάσει του άρθρου 2, στοιχεία γ) και δ), όταν το εν λόγω κράτος μέλος είναι το κράτος έκδοσης ή το κράτος εκτέλεσης,
- [...]
2. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να δώσουν στην Επιτροπή τον κατάλογο των εγγράφων που απαιτεί δυνάμει του άρθρου 22, παράγραφος 4.»
- 8 Το έντυπο για την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας, το οποίο περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α της οδηγίας αυτής, περιέχει, μεταξύ άλλων, ενότητα Κ στην οποία πρέπει ιδίως να αναγράφεται το είδος της αρχής που εξέδωσε την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας, δηλαδή το αν πρόκειται για δικαστική αρχή ή για οποιαδήποτε άλλη αρμόδια αρχή κατά τα οριζόμενα στη νομοθεσία του κράτους εκδόσεως. Το έντυπο αυτό περιλαμβάνει επίσης ενότητα Λ, στην οποία πρέπει να αναγράφονται, εφόσον απαιτείται, τα στοιχεία της δικαστικής αρχής που επικύρωσε την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας.

Το γερμανικό δίκαιο

- 9 Με έγγραφο κοινοποίησεως εκ μέρους της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, της 14ης Μαρτίου 2017, το εν λόγω κράτος μέλος επισήμανε, σύμφωνα με το άρθρο 33, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2014/41, τα εξής:
- «Αναλόγως των εφαρμοστέων κανόνων περί αρμοδιότητας των Länder [ομόσπονδων κρατών], δύνανται να αποτελούν στη Γερμανία αρχές εκδόσεως και εκτελέσεως, αφενός, όλες οι δικαστικές αρχές, ιδίως δε ο Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof [γενικός εισαγγελέας του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου (Γερμανία)], οι εισαγγελίες, οι γενικές εισαγγελίες και η Zentrale Stelle in Ludwigsburg [εδρεύουσα στο Ludwigsburg (Γερμανία) Κεντρική Υπηρεσία των Υπουργείων Δικαιοσύνης των Länder για τη διερεύνηση των εγκλημάτων του εθνικοσοσιαλιστικού καθεστώτος].

Αφετέρου, δύνανται επίσης να αποτελούν αρχές εκδόσεως και εκτελέσεως οι διοικητικές αρχές οι οποίες, δυνάμει του γερμανικού δικαίου, είναι αρμόδιες για τη δίωξη και καταστολή των διοικητικών παραβάσεων.

Όσον αφορά τις αιτήσεις τις οποίες απευθύνουν οι γερμανικές διοικητικές αρχές σε άλλο κράτος μέλος της Ένωσης, προβλέπεται, σύμφωνα με το άρθρο 2, στοιχείο γ', της [οδηγίας 2014/41], ότι οι αιτήσεις αυτές πρέπει κατ' αρχήν να επικυρώνονται από την εισαγγελία του πρωτοδικείου στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα της η διοικητική αρχή. Κατά παρέκκλιση από τα ανωτέρω, τα Länder μπορούν να αναθέτουν την αρμοδιότητα για τη συγκεκριμένη επικύρωση σε δικαστήριο ή μπορούν να καθορίζουν κατά παρέκκλιση την κατά τόπον αρμοδιότητα της επιφορτισμένης με την επικύρωση εισαγγελίας [...]

Οι αιτήσεις που εκδίδουν οι γερμανικές φορολογικές αρχές, οι οποίες, βάσει του άρθρου 386, παράγραφος 2, του Abgabenordnung [γερμανικού φορολογικού κώδικα, όπως δημοσιεύθηκε την 1η Οκτωβρίου 2002 (BGBl. 2002 I, σ. 3866· BGBl. 2003 I, σ. 61)], διεξάγουν αυτόνομα ποινική έρευνα, δεν απαιτείται να επικυρώνονται από δικαστική αρχή ή από δικαστήριο. Σε τέτοια περίπτωση, βάσει των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 399, παράγραφος 1, του γερμανικού φορολογικού κώδικα και του άρθρου 77, παράγραφος 1, [του Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (γερμανικού νόμου περί διεθνούς δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις), όπως δημοσιεύθηκε στις 27 Ιουνίου 1994 (BGBl. 1994 I, σ. 1537)], οι φορολογικές αρχές αναλαμβάνουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της εισαγγελίας και, επομένως, ενεργούν οι ίδιες ως δικαστική αρχή κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', της [οδηγίας 2014/41]».

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 10 Η υπηρεσία ποινικών φορολογικών υποθέσεων του Ντίσελντορφ διεξάγει έρευνα για φοροδιαφυγή κατά της MS. Υφίστανται υποψίες ότι η MS, ως διαχειρίστρια εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, δεν δήλωσε, κατά το χρονικό διάστημα από το 2015 έως τον Φεβρουάριο του 2020, κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκε από την εκμετάλλευση οίκου ανοχής, παράλειψη η οποία είχε ως επίπτωση την απώλεια φορολογικών εσόδων ύψους περίπου 1,6 εκατομμυρίου ευρώ.
- 11 Στο πλαίσιο της σχετικής έρευνας, η ως άνω υπηρεσία εξέδωσε ευρωπαϊκή εντολή έρευνας την οποία διαβίβασε, στις 23 Ιουλίου 2020, στη Staatsanwaltschaft Graz (εισαγγελία Γκρατς, Αυστρία). Με τη συγκεκριμένη εντολή, η προαναφερθείσα υπηρεσία ζήτησε από την εισαγγελία Γκρατς να συλλέξει, από τράπεζα εδρεύουσα στην Αυστρία, έγγραφα σχετικά με δύο τραπεζικούς λογαριασμούς που είχαν ανοιχθεί στο όνομα της MS, αφορώντα το χρονικό διάστημα από την 1η Ιανουαρίου 2015 έως τις 28 Φεβρουαρίου 2020.
- 12 Στην ενότητα Κ της εν λόγω εντολής σημειώθηκε ότι η εντολή εκδόθηκε από «δικαστική αρχή». Κατά συνέπεια, η αρμόδια υπηρεσία δεν συμπλήρωσε την ενότητα Λ της ίδιας εντολής, στην οποία πρέπει να αναγράφονται, σε περίπτωση επικυρώσεως της εντολής από δικαστική αρχή, τα στοιχεία της τελευταίας.
- 13 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, σύμφωνα με τον Strafprozessordnung (αυστριακό κώδικα ποινικής δικονομίας), η τράπεζα μπορεί να υποχρεωθεί να παράσχει πληροφορίες που αφορούν τραπεζικούς λογαριασμούς και να διαβιβάσει τα σχετικά με αυτούς έγγραφα μόνον δυνάμει ερευνητικού μέτρου, το οποίο πρέπει να έχει διαταχθεί από την εισαγγελία βάσει δικαστικής εγκρίσεως.

- 14 Με διάταξη που εξέδωσε στις 5 Αυγούστου 2020, κατόπιν αιτήσεως της εισαγγελίας Γκκρατς, ο Haft- und Rechtsschutzrichter (δικαστής αρμόδιος επί θεμάτων προσωρινής κρατήσεως και δικαστικής προστασίας) του Landesgericht für Strafsachen Graz (πλημμελειοδικείου Γκκρατς, Αυστρία) ενέκρινε την εκτέλεση της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας που μνημονεύεται στη σκέψη 11 της παρούσας αποφάσεως. Στις 7 Αυγούστου 2020, η εισαγγελία Γκκρατς διέταξε την εκτέλεση του ζητηθέντος μέτρου.
- 15 Η MS άσκησε ένδικο μέσο κατά της διατάξεως της 5ης Αυγούστου 2020 ενώπιον του του αιτούντος δικαστηρίου, Oberlandesgericht Graz (εφετείου Γκκρατς, Αυστρία). Η MS υποστηρίζει ενώπιόν του ότι η υπηρεσία ποινικών φορολογικών υποθέσεων Ντίσελντορφ δεν αποτελεί ούτε «δικαστική αρχή», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/41, ούτε «αρχή έκδοσης», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', της συγκεκριμένης οδηγίας. Επομένως, η ως άνω υπηρεσία δεν είναι αρμόδια για την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής έρευνας.
- 16 Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι καλείται να αποφανθεί επί της νομιμότητας της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας που εξέδωσε η υπηρεσία ποινικών φορολογικών υποθέσεων Ντίσελντορφ. Διευκρινίζει ότι η απόφαση αυτή δεν επικυρώθηκε από δικαστική αρχή, όπως προβλέπεται στο άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της οδηγίας 2014/41, σε περίπτωση κατά την οποία η αρχή εκδόσεως δεν είναι δικαστής, δικαστήριο, ανακριτής ή εισαγγελέας που έχει αρμοδιότητα επί της οικείας υποθέσεως. Επομένως, είναι αναγκαίο να εξετασθεί αν η φορολογική αρχή, εξουσιοδοτημένη δυνάμει του γερμανικού δικαίου, όσον αφορά συγκεκριμένα ποινικά αδικήματα, να αναλαμβάνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της εισαγγελίας, μπορεί να εξομοιωθεί με «δικαστική αρχή», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, και με «εισαγγελέα», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', σημείο i, της εν λόγω οδηγίας.
- 17 Κατά το αιτούν δικαστήριο, επιχειρήματα αντλούμενα από το γράμμα και τον λόγο υπάρξεως των ως άνω διατάξεων, όπως αυτές ερμηνεύθηκαν από το Δικαστήριο στην απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Πλαστογραφημένες εντολές πληρωμής) (C-584/19, EU:C:2020:1002), και από τον γενικό εισαγγελέα M. Campos Sánchez-Bordona στις προτάσεις του στην υπόθεση Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster (C-66/20, EU:C:2021:200), αντιτίθενται σε μια τέτοια εξομοίωση.
- 18 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η θεσμική θέση της φορολογικής αρχής, η οποία δεν μνημονεύεται στον κατάλογο δικαστικών αρχών του άρθρου 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας 2014/41 ως αρχή εκδόσεως, διαφέρει σαφώς από τη θεσμική θέση της εισαγγελίας, η οποία μνημονεύεται στον συγκεκριμένο κατάλογο.
- 19 Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς την εισαγγελία, η φορολογική αρχή είναι διοικητική οντότητα, η οποία υπάγεται στην εκτελεστική εξουσία και εντάσσεται στην ιεραρχική δομή του γερμανικού Υπουργείου Οικονομικών, χωρίς ουδόλως να απολαύει αυτονομίας, ανεξαρτησίας και ελευθερίας δράσεως. Έχει την εξουσία να διεξάγει αυτεπαγγέλτως ποινική έρευνα μόνον όσον αφορά συγκεκριμένα ποινικά αδικήματα, τούτο δε μόνον έως ότου παραπέμψει η ίδια την υπόθεση στην εισαγγελία ή έως ότου η εισαγγελία επιληφθεί της υποθέσεως, όπερ μπορεί να συμβεί ανά πάσα στιγμή και χωρίς ειδική αιτιολογία. Οσάκις η έρευνα διεξάγεται από την εισαγγελία, η φορολογική αρχή έχει απλώς τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις με τις αστυνομικές υπηρεσίες. Οσάκις η έρευνα διεξάγεται αυτόνομα από τη φορολογική αρχή, η συγκεκριμένη αρχή απλώς «αναλαμβάνει» τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της εισαγγελίας στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας, χωρίς να τα έχει η ίδια.

- 20 Αντιθέτως, η θεσμική θέση της εισαγγελίας χαρακτηρίζεται από το ότι αυτή ενεργεί ενώπιον των δικαστηρίων ως εγγυητής της νομιμότητας, μετέχει πράγματι στην απονομή της δικαιοσύνης και υπηρετεί το γενικό συμφέρον που άπτεται της τηρήσεως του νόμου.
- 21 Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο δέχεται ότι είναι επίσης δυνατόν να θεωρηθεί ότι η φορολογική αρχή, αναλαμβάνοντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της εισαγγελίας, εξομοιώνεται με «δικαστική αρχή» και με «αρχή έκδοσης», κατά την έννοια, αντιστοίχως, του άρθρου 1, παράγραφος 1, και του άρθρου 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας 2014/41.
- 22 Συγκεκριμένα, από την απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Πλαστογραφημένες εντολές πληρωμής) (C-584/19, EU:C:2020:1002, σκέψεις 51 και 56 έως 73), προκύπτει ότι η μόνη προϋπόθεση για τον χαρακτηρισμό μιας από τις αρχές που μνημονεύονται στο άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας 2014/41 ως «αρχής εκδόσεως» αφορά την αρμοδιότητά της στη συγκεκριμένη υπόθεση, καθώς και την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής έρευνας τηρουμένων των εγγυήσεων που προβλέπει η οδηγία αυτή.
- 23 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberlandesgericht Graz (εφετείο Γκρατς) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν το άρθρο 1 παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο i, της [οδηγίας 2014/41] την έννοια ότι ως “δικαστική αρχή” και ως “αρχή έκδοσης” κατά τις ανωτέρω διατάξεις θεωρείται και η γερμανική Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung (υπηρεσία ποινικών φορολογικών υποθέσεων και φορολογικών ερευνών), η οποία είναι εξουσιοδοτημένη από το εσωτερικό δίκαιο να αναλαμβάνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της εισαγγελίας ως προς ορισμένα αδικήματα;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 24 Με το μόνο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 1, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας 2014/41 έχουν την έννοια ότι η φορολογική αρχή κράτους μέλους η οποία, μολονότι υπάγεται στην εκτελεστική εξουσία του κράτους αυτού, διεξάγει αυτόνομα, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ποινικές έρευνες επί φορολογικών υποθέσεων, αντί της εισαγγελίας και αναλαμβάνοντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της, μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δικαστική αρχή» και ως «αρχή έκδοσης», κατά την έννοια, αντιστοίχως, της πρώτης και της δεύτερης από τις ανωτέρω διατάξεις.
- 25 Για την ερμηνεία των διατάξεων αυτών πρέπει να ληφθούν υπόψη όχι μόνον το γράμμα τους, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται, καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελούν μέρος [πρβλ. απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Πλαστογραφημένες εντολές πληρωμής), C-584/19, EU:C:2020:1002, σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 26 Κατά πρώτον, όσον αφορά τη γραμματική ερμηνεία, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 1, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2014/41 ορίζει την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας ως δικαστική απόφαση την οποία εκδίδει ή επικυρώνει δικαστική αρχή κράτους μέλους με σκοπό την εκτέλεση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων ερευνητικών μέτρων σε άλλο κράτος μέλος για τη λήψη αποδεικτικών στοιχείων σύμφωνα με την οδηγία αυτή.

- 27 Στην ως άνω διάταξη δεν ορίζεται η μνημονευόμενη σε αυτήν έννοια της «δικαστικής αρχής». Επομένως, η διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με τις λοιπές διατάξεις της οδηγίας 2014/41, ιδίως δε με το άρθρο της 2, στοιχείο γ'.
- 28 Η τελευταία αυτή διάταξη ορίζει τι πρέπει να νοείται ως «αρχή εκδόσεως» κατά την εν λόγω οδηγία. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο i, της συγκεκριμένης οδηγίας, ως αρχή εκδόσεως νοούνται κάθε «δικαστής, δικαστήριο, ανακριτής ή εισαγγελέας με αρμοδιότητα στη συγκεκριμένη υπόθεση». Κατά το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της ίδιας οδηγίας, αρχή εκδόσεως είναι επίσης «κάθε άλλη αρμόδια αρχή ορισθείσα από το κράτος έκδοσης η οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση ενεργεί ως ανακριτική αρχή σε ποινικές διαδικασίες, αρμοδία να διατάσσει τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο». Επιπλέον, από την τελευταία αυτή διάταξη προκύπτει ότι, σε περίπτωση κατά την οποία ευρωπαϊκή εντολή έρευνας εκδίδεται από τέτοια «άλλη αρχή», πρέπει να επικυρώνεται από δικαστική αρχή, ήτοι από δικαστή, δικαστήριο, ανακριτή ή εισαγγελέα στο κράτος εκδόσεως, πριν διαβιβασθεί στην αρχή εκτελέσεως.
- 29 Επομένως, από το σαφές γράμμα του άρθρου 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2014/41 προκύπτει ότι η συγκεκριμένη διάταξη διακρίνει μεταξύ δύο κατηγοριών αρχών εκδόσεως, οι οποίες μνημονεύονται, αντιστοίχως, στα σημεία της i και ii.
- 30 Συγκεκριμένα, το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας αυτής ορίζει ρητώς ως «αρχές έκδοσης» τους δικαστές, τα δικαστήρια, τους ανακριτές ή τους εισαγγελείς, υπό τη μόνη προϋπόθεση να έχουν αρμοδιότητα στη συγκεκριμένη υπόθεση [πρβλ. απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Πλαστογραφημένες εντολές πληρωμής), C-584/19, EU:C:2020:1002, σκέψεις 50 και 51].
- 31 Οι τέσσερις αυτές αρχές έχουν κοινό το χαρακτηριστικό γνώρισμα ότι μπορούν άπασες να μετέχουν στην απονομή της δικαιοσύνης [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 27ης Μαΐου 2019, OG και PI (Εισαγγελίες του Lübeck και του Zwickau), C-508/18 και C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, σκέψη 60]. Εξάλλου, σύμφωνα με την εκτίμηση αυτή, χαρακτηρίζονται, όπως προκύπτει από το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της οδηγίας 2014/41, ως «δικαστικές αρχές» κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας.
- 32 Επιπλέον, όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας 2014/41, ειδικότερα δε από τη χρήση του διαζευκτικού συνδέσμου «ή», οι τέσσερις ανωτέρω αρχές απαριθμούνται εξαντλητικώς στη διάταξη αυτή.
- 33 Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της ως άνω οδηγίας, το οποίο προβλέπει ότι μια δεύτερη κατηγορία αρχών εμπίπτει στην έννοια της «αρχής έκδοσης». Η συγκεκριμένη κατηγορία περιλαμβάνει κάθε «άλλη» αρχή, εκτός εκείνων που εμπίπτουν στο άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω αρχή είναι αρμόδια να ενεργεί ως ανακριτική αρχή στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών [πρβλ. απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2021, Spetsializirana prokuratura (Δεδομένα κινήσεως και θέσεως), C-724/19, EU:C:2021:1020, σκέψη 29]. Μια ευρωπαϊκή εντολή έρευνας που εκδίδεται από τέτοια αρχή πρέπει, πριν διαβιβασθεί στην αρχή εκτελέσεως, να επικυρώνεται από «δικαστική αρχή» εμπίπτουσα στο άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας.
- 34 Κατά συνέπεια, από τη φράση «κάθε άλλη [...] αρχή», που περιέχεται στο άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της οδηγίας 2014/41, προκύπτει σαφώς ότι κάθε αρχή που δεν είναι δικαστής, δικαστήριο, ανακριτής ή εισαγγελέας, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', σημείο i, της

οδηγίας αυτής, πρέπει να εξετάζεται υπό το πρίσμα του άρθρου 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της εν λόγω οδηγίας. Ως εκ τούτου, μια μη δικαστική αρχή, όπως είναι οι διοικητικές αρχές, δύναται να εμπίπτει στην έννοια της «αρχής έκδοσης», κατά το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της οδηγίας 2014/41, υπό τις προϋποθέσεις που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 33 της παρούσας απόφασης.

- 35 Συνεπώς, το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας απηχεί, στα σημεία i και ii, τη διάκριση μεταξύ δικαστικής και εκτελεστικής εξουσίας, η οποία είναι συμφυής με την αρχή της διακρίσεως των εξουσιών που χαρακτηρίζει τη λειτουργία ενός κράτους δικαίου. Πράγματι, ως δικαστικές αρχές νοούνται κατά παράδοση οι αρχές που μετέχουν στην απονομή της δικαιοσύνης, σε αντίθεση, μεταξύ άλλων, με τις διοικητικές αρχές, οι οποίες υπάγονται στην εκτελεστική εξουσία (πρβλ. απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, σκέψη 35).
- 36 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, λαμβανομένου υπόψη του γράμματός του, το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2014/41 διακρίνει μεταξύ δύο κατηγοριών αρχών εκδόσεως, οι οποίες αποκλείονται αμοιβαίως. Η περίπτωση οποιασδήποτε αρχής η οποία δεν μνημονεύεται ρητώς στο σημείο i της εν λόγω διατάξεως πρέπει να εξετάζεται βάσει του σημείου ii της διατάξεως.
- 37 Οι δε φορολογικές αρχές των κρατών μελών δεν μνημονεύονται μεταξύ των αρχών που απαριθμούνται περιοριστικώς στο σημείο i της εν λόγω διατάξεως. Ως εκ τούτου, πρέπει να θεωρηθούν αρχές εκδόσεως κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της ως άνω οδηγίας εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της συγκεκριμένης διατάξεως.
- 38 Κατά δεύτερον, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2014/41 και ο σκοπός της οδηγίας ενισχύουν επίσης τη γραμματική ερμηνεία της διατάξεως αυτής που εκτίθεται στη σκέψη 36 της παρούσας απόφασης.
- 39 Πράγματι, όσον αφορά τη συστηματική ερμηνεία, παρατηρείται, πρώτον, ότι το άρθρο 4 της οδηγίας 2014/41, το οποίο καθορίζει για ποια είδη διαδικασιών μπορεί να εκδοθεί ευρωπαϊκή εντολή έρευνας, ορίζει ως τέτοιες διαδικασίες τόσο όσες κινούνται από «δικαστική αρχή» όσο και όσες κινούνται από «διοικητικές αρχές». Επομένως, το εν λόγω άρθρο επιβεβαιώνει την κρισιμότητα της διακρίσεως μεταξύ των δύο αυτών ειδών αρχών εντός του νομικού πλαισίου που θεσπίζεται με την οδηγία και, ειδικότερα, με το άρθρο της 2, στοιχείο γ'.
- 40 Δεύτερον, από την ερμηνεία του συνόλου των διατάξεων του άρθρου 1, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και του άρθρου 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2014/41 προκύπτει ότι η έκδοση ευρωπαϊκής εντολής έρευνας, η οποία είναι δικαστική απόφαση, απαιτεί, εν πάση περιπτώσει, τη συμμετοχή δικαστικής αρχής. Πράγματι, μια τέτοια απόφαση πρέπει είτε να εκδίδεται από την ίδια τη δικαστική αρχή είτε να επικυρώνεται από αυτή, σε περίπτωση κατά την οποία έχει εκδοθεί από «άλλη αρχή», κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της εν λόγω οδηγίας.
- 41 Όπως και το γράμμα των ανωτέρω διατάξεων, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οδηγεί στο συμπέρασμα ότι γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ των δικαστικών αρχών και των λοιπών αρχών που μπορούν να εκδώσουν ευρωπαϊκή εντολή έρευνας.
- 42 Όσον αφορά τον σκοπό της οδηγίας 2014/41, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές της σκέψεις 5 έως 8, η οδηγία αυτή αποσκοπεί στο να αντικαταστήσει το κατακερματισμένο και περίπλοκο πλαίσιο που υφίστατο έως την έκδοσή της όσον αφορά τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις με διασυνοριακή διάσταση και, με τη θέσπιση ενός απλουστευμένου και αποτελεσματικότερου συστήματος στηριζόμενου σε ένα και μόνο μέσο, καλούμενο «ευρωπαϊκή εντολή έρευνας», να διευκολύνει και να επιταχύνει τη

δικαστική συνεργασία προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη του σκοπού τον οποίο έχει θέσει η Ένωση, να καταστεί δηλαδή αυτή ένας χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης επί τη βάση του υψηλού βαθμού εμπιστοσύνης που πρέπει να υφίσταται μεταξύ των κρατών μελών [απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2021, *Spetsializirana prokuratura* (Δεδομένα κινήσεως και θέσεως), C-724/19, EU:C:2021:1020, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 43 Συναφώς, ο σκοπός που συνίσταται στην απλουστευμένη και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών επιβάλλει τον απλό και σαφή προσδιορισμό της αρχής που εξέδωσε την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας, προκειμένου να κριθεί αν μια τέτοια εντολή πρέπει να επικυρωθεί από δικαστική αρχή κατ' εφαρμογήν του άρθρου 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της οδηγίας 2014/41. Η παρατεθείσα στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως ερμηνεία, κατά την οποία οι δύο κατηγορίες αρχών εκδόσεως, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', της οδηγίας, αποκλείονται αμοιβαίως, κατατείνει στην επίτευξη του σκοπού αυτού, δεδομένου ότι καθιστά δυνατό να διαπιστωθεί, άνευ αμφισημίας, αν μια αρχή εκδόσεως εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του σημείου i ή του σημείου ii της συγκεκριμένης διατάξεως.
- 44 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι τόσο το γράμμα του άρθρου 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2014/41 όσο και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διάταξη αυτή καθώς και ο σκοπός που επιδιώκεται με την οδηγία αντιτίθενται στη λειτουργική ερμηνεία την οποία υποστηρίζουν η Αυστριακή και η Γερμανική Κυβέρνηση και κατά την οποία, όταν, δυνάμει του εθνικού δικαίου, η φορολογική αρχή ασκεί τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του εισαγγελέα, πρέπει να εξομοιώνεται με αυτόν και, ως εκ τούτου, να χαρακτηρίζεται ως «αρχή έκδοσης» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', σημείο i, της εν λόγω οδηγίας.
- 45 Πράγματι, η ως άνω ερμηνεία θα συνεπαγόταν ότι μια φορολογική αρχή θα ενέπιπτε, αναλόγως του νομικού πλαισίου εντός του οποίου ασκεί τις εξουσίες της, στις αρχές εκδόσεως που μνημονεύονται είτε στο άρθρο 2, στοιχείο γ', περίπτωση i, της οδηγίας 2014/41 είτε στο άρθρο 2, στοιχείο γ', περίπτωση ii, της ίδιας οδηγίας. Επιπλέον, η ερμηνεία αυτή θα υπονόμει την ευκρίνεια της σαφούς διακρίσεως στην οποία προβαίνει η συγκεκριμένη οδηγία μεταξύ δικαστικών και διοικητικών αρχών. Θα είχε επίσης ως συνέπεια, εφόσον η φορολογική αρχή εμπίπτει στην πρώτη από τις διατάξεις αυτές, να επιτρέπει την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής έρευνας από φορολογική αρχή υπαγόμενη στην εκτελεστική εξουσία χωρίς καμία συμμετοχή δικαστικής αρχής. Επομένως, η υιοθέτηση μιας τέτοιας προσεγγίσεως θα προκαλούσε ανασφάλεια δικαίου και θα ενείχε τον κίνδυνο να καταστήσει περίπλοκο το σύστημα εφαρμογής της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας καθώς και να υπονομεύσει, κατά τον τρόπο αυτόν, την καθιέρωση ενός απλουστευμένου και αποτελεσματικού συστήματος συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών στις ποινικές υποθέσεις.
- 46 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 1, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας 2014/41 έχουν την έννοια ότι:
- η φορολογική αρχή κράτους μέλους η οποία, μολονότι υπάγεται στην εκτελεστική εξουσία του κράτους αυτού, διεξάγει αυτόνομα, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ποινικές έρευνες επί φορολογικών υποθέσεων, αντί της εισαγγελίας και αναλαμβάνοντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δικαστική αρχή» και ως «αρχή έκδοσης», κατά την έννοια, αντιστοίχως, της πρώτης και της δεύτερης από τις ανωτέρω διατάξεις·

- αντιθέτως, μια τέτοια διοικητική αρχή δύναται να εμπίπτει στην έννοια της «αρχής έκδοσης», κατά το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της εν λόγω οδηγίας, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στη διάταξη αυτή.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 47 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 1, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, και το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας 2014/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις,

έχουν την έννοια ότι:

- η φορολογική αρχή κράτους μέλους η οποία, μολονότι υπάγεται στην εκτελεστική εξουσία του κράτους αυτού, διεξάγει αυτόνομα, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ποινικές έρευνες επί φορολογικών υποθέσεων, αντί της εισαγγελίας και αναλαμβάνοντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δικαστική αρχή» και ως «αρχή έκδοσης», κατά την έννοια, αντιστοίχως, της πρώτης και της δεύτερης από τις ανωτέρω διατάξεις·
- αντιθέτως, μια τέτοια διοικητική αρχή δύναται να εμπίπτει στην έννοια της «αρχής έκδοσης», κατά το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο ii, της εν λόγω οδηγίας, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στη διάταξη αυτή.

(υπογραφές)